

**ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ТИМЧАСОВА ФОРМА
НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО СУПРОВОДУ АСПІРАНТІВ
(АД'ЮНКТИВ) У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МОБІЛЬНОСТІ**

Ягупов В. В.,

*Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, м. Київ,
Yagupow57@ukr.net, ORCID 0000-0001-7325-1220*

Козубцова Л. М., Козубцов І. М.,

*Військовий інститут телекомунікацій і інформатизації, м. Київ,
kozubtsova@i.ua, ORCID iD 0000-0002-7866-8575,
kozubtsov@msil.ru, ORCID iD 0000-0002-7309-4365*

Розкриття позитивного ефекту використання дистанційного навчання, як форми науково-методичного супроводу аспірантів

(ад'юнктів), в забезпеченні їх права на мобільність розвитку методологічної культури є актуальною педагогічною проблемою.

Для вирішення наукового завдання нами заздалегідь проаналізовано відкриті джерела за ключовими словами «мобільність аспірантів (ад'юнктів)». Результат пошуку показав, що даний напрям не досліджений, а отже, це свідчить про перспективність наукового завдання, яке сформульована вперше.

Разом з безліччю проблемних питань, які треба вирішити при забезпеченні мобільності аспірантів (ад'юнктів), необхідно створити типову узгоджену освітньо-наукову програму їх підготовки. Практика показує існування розрізаних освітньо-наукових програм не тільки по ВНЗ одного напрям підготовки в рамках країни, а і тим більше між країнами. Тому у науковій школі «Розвиток методологічної культури аспірантів і ад'юнктів» під керівництвом В. В. Ягупова дисертантом було започатковано напрямок вирішення проблеми мобільності аспірантів (ад'юнктів). Це рішення полягає в застосуванні уніфікованого структурно-логічного підходу до побудови освітньо-наукової програми підготовки аспірантів (ад'юнктів) із застосуванням методів дистанційного науково-педагогічного (методичного) спілкування.

В основу уніфікованої типової освітньо-наукової програми підготовки аспірантів (ад'юнктів) пропонується покласти методологію організації дисертаційного дослідження [1], яка може забезпечувати мобільність як між ВНЗ всередині країни, так і за її межами. Приклад такої програми подано в роботі [2]. За такої умови аспірантові (ад'юнкту) достатньо пройти фазу проектування власного дослідження за місцем навчання. Науковий керівник в цьому разі застосовує алгоритм мобільного науково-педагогічного супроводу [3]. Методологія організації наукових досліджень: перелік фаз, стадій, етапів дослідження і відповідність ним рекомендації по мобільності представлено в табл. 1.

У таблиці введені такі скорочення: (А + НМСНК) – етап навчання аспіранта (ад'юнкта) за місцем вступу в аспірантуру (ад'юнктуру) при безпосередньому (очному) науково-методичному супроводі науковим керівником; (М + ДНМСНК) – етап мобільності в навчанні аспіранта (ад'юнкта) при дистанційному (заочному) науково-методичному супроводі науковим керівником.

Таблиця 1

Методологія організації наукових досліджень: перелік фаз, стадій, етапів дослідження і відповідність рекомендації

Фази	Стадії	Етапи	Форма науково-педагогічного супроводу	
Фаза підготовки	Підготовча	Підготовчий (тільки для ад'юнктів)	A + НМСНК	
Фаза проєктування	Концептуальна стадія	Виявлення суперечності	A + НМСНК	
		Формулювання проблеми	A + НМСНК	
		Визначення цілей (-лі) дослідження	A + НМСНК	
		Визначення об'єкту, предмету дослідження	A + НМСНК	
		Визначення завдань дослідження	A + НМСНК	
		Вибору критеріїв достовірності дослідження	A + НМСНК	
	Стадія (модельовання) побудови гіпотези	Побудова гіпотези	A + НМСНК	
		Уточнення (конкретизації) гіпотези	A + НМСНК	
	Стадія конструювання дослідження		Декомпозиції (визначення завдань дослідження)	A + НМСНК
			Агрегації	A + НМСНК
			Дослідження умов (ресурсних можливостей)	A + НМСНК
			Побудова програми дослідження	A + НМСНК
	Стадія технологічної підготовки		Написання робочого автореферату-концепції дослідження	A + НМСНК
Технологічна фаза	Стадія проведення дослідження	Теоретичний етап	M + ДНМСНК	
		Аналізу і систематизації літератури	M + ДНМСНК	
		Обробки понятійного апарату	M + ДНМСНК	
		Побудова логічної структури теоретичної частини дослідження	M + ДНМСНК	
		Емпіричний етап	M + ДНМСНК	
	Стадія оформлення результатів		Оформлення результатів дисертації, автореферату дисертації, матеріалу наукових заходів, матеріалу професійних статей, матеріалу НДР	M + ДНМСНК
			Апробації результатів на наукових заходах	M + ДНМСНК
			Публікації в професійних наукових виданнях	M + ДНМСНК
			Впровадження результатів в НДР	M + ДНМСНК
			Впровадження результатів в практику	M + ДНМСНК
Рефлексивна фаза		Аналіз результатів	A + НМСНК	

Технічно форма дистанційного науково-методичного супроводу організовується шляхом використання програмного забезпечення (табл. 2).

Таблиця 2

Програмне забезпечення дистанційного спілкування

Найменування ПЗ	Голосовий зв'язок	Відео зв'язок	Текстові повідомлення (чат)	Режим конференція	Передача файлів	Дистанційне керування робочим столом комп'ютера
Skype	+	+	+	-	+	-
ICQ	+	+	+	+	+	-
QIP	+	+	+	-	-	-
Teamspeak	+	-	+	+	+	-
Ventrilo	+	-	+	+	+	-
Viber	+	-	+	+	+	-
Агент Mail.Ru	+	+	+	+	+	-
Google Talk	+	+	+	+	+	-
ooVoo	+	+	+	+	+	-
Vbuzzer	+	-	+	-	+	-
TeamViewer	+	-	-	-	+	+
LiteManager	+	-	+	-	+	+
Ammy admin	+	-	+	-	+	+
RAdmin	+	-	+	-	+	+

При дотриманні зазначених умов побудови освітньо-наукової програми підготовки аспірантів (ад'юнктів) досить з останнього місця навчання одержати випуску з відділу аспірантури (ад'юнктури) про пройдений курс і тему навчання. В цілому аспірант (ад'юнкт) за час фізичного переміщення пропускає ту кількість матеріалу, що він цілком здатний надолужити за рахунок самостійної роботи.

Слід зазначити, що для всіх аспірантів загальною є методологія [1], а для ад'юнктів ще феноменальна частина методології, яка пов'язана із захистом інформації, що містить державну таємницю [4]. У зв'язку з цим виникає складність організації мобільності саме тих ад'юнктів, у яких тема дисертаційного дослідження пов'язана з державною таємницею.

Можна стверджувати, що проблема мобільності аспірантів і ад'юнктів в межах країни достатньо проблематично організовувати, а за її межами – тим більше. Мобільність ад'юнктів, крім того, обмежується ще умовами необхідності жорсткого дотримання державної таємниці, оскільки тематика їх носить закритий характер. Найбільш оптимальним і сприятливим періодом організації мобільності є технологічна фаза теоретичного і практичного етапу дослідження. Під час мобільності аспірантам (ад'юнктам) передаватиметься передовий досвід організації дисертаційного дослідження в наукових школах партнерів.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що вперше розглянуто підхід до забезпечення можливості мобільності аспірантів

(ад'юнктів) в ракурсі дотримання нерозривного педагогічного процесу щодо розвитку методологічної культури шляхом залучення дистанційного навчання, як форми науково-методичного супроводу аспірантів (ад'юнктів). Це дозволить повною мірою реалізувати академічну мобільність аспірантів (ад'юнктів) не тільки усередині країни, але і за її межами. В результаті забезпечення можливості мобільності аспірантів (ад'юнктів) зростає вірогідність того, що вони набудуть неоцінимого досвіду в трансляції методологічної культури в наукових школах зарубіжних країн.

Список використаних джерел

1. Козубцов І. М. Методологія організації роботи аспірантами над дисертаційним дослідженнями / І. М. Козубцов // Професійна освіта: проблеми і перспективи / ПТО НАПН України. – 2013. – Випуск 5. – С. 16-22.
2. Козубцов І. Н. Учебная программа факультатива «Развитие методологической культуры адъюнктов» / И. Н. Козубцов // «Международный журнал экспериментального образования». – 2016. – №4 (Часть 1). – С. 62-67.
3. Козубцов І. М. Модель співпраці наукового керівника та аспіранта в процесі науково-педагогічного супроводу / І. М. Козубцов // Науково-практичний журнал. Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони. Національний університет оборони України. – 2015. – №3(24). – С. 133-140.
4. Козубцов І. М. Феномен методологічної основи діяльності аспірантів у системі вищої військової освіти: аналітико-порівняльне обґрунтування / І. М. Козубцов, Л. М. Козубцова // Науково-практичний журнал. Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони. Національний університет оборони України. – 2015. – №1(22). – С. 119-122.